

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2021

YEARBOOK

2021

ГОДИНА 12
БРОЈ 18

VOLUME XII
NO 18

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2021
YEARBOOK
2021

ГОДИНА 12
БР. 18

VOLUME XII
NO 18

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

проф. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Благо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

- проф. д-р Светлана Јакимовска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска,
проф. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, проф. д-р Даринка Маролова, доц. д-р Весна Коцева,
виш лектор м-р Снежана Кирова, доц. д-р Наталија Поп-Зариева,
доц. д-р Надица Негривска, виш лектор д-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

виш лектор м-р Биљана Иванова, виш лектор м-р Крсте Илиев,

виш лектор м-р Драган Донеv

(англиски јазик)

Техничко уредување

Кире Зафиров

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

**YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

For the publisher:

Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD – University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD – University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD – University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD – University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD – University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD – University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD – University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD – Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD – University Josip Juraj Strossmaier, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD – University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD – Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD – Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD – University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA – University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD – University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD – University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,

Prof. Darinka Marolova, PhD, Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD,

lecturer Snezana Kirova, MA, Ass. Prof. Natalija Pop-Zarieva, PhD,

Ass. Prof. Nadica Negrievska, PhD, lecturer Marija Krsteva, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Ivanova, MA, lecturer Krste Iliev, MA, lecturer Dragan Donev, MA

(English language)

Technical editor

Kire Zafirov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Посвета

Професор д-р Снежана Веновска-Антевска (1959 – 2020) 9

Јазик

Лилјана Јовановска

ОБИДИТЕ ЗА КОДИФИКАЦИЈА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
ВО XIX ВЕК

Liljana Jovanovska

ATTEMPTS FOR CODIFICATION OF THE MACEDONIAN
LANGUAGE IN THE NINETEENTH CENTURY 15

Надица Негриевска, Весна Коцева

ПРЕДЛОШКИ КОНСТРУКЦИИ ЗА ОЗНАЧУВАЊЕ
СТАТИЧНА ПОЛОЖБА ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК И
НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Nadica Negrievska, Vesna Kocева

PREPOSITIONAL CONSTRUCTIONS WITH
STATIC SPATIAL MEANING IN THE ITALIAN LANGUAGE
AND THEIR EQUIVALENTS IN MACEDONIAN LANGUAGE 29

Марија Соколова

РАЗЛИКУВАЊЕ НА ПАРОНИМСКИТЕ ПАРОВИ
СОСЕДСКИ | СОСЕДНИ И КОМУНИКАТИВНО | КОМУНИКАЦИСКО

Marija Sokolova

DIFFERENCE BETWEEN PARONIMIC COUPLES
NEIGHBORLY | NEIGHBORING AND
COMMUNICATIVE | COMMUNICATION(S) 41

Весна Коцева, Надица Негриевска

СЕМАНТИЧКИТЕ ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА ВО
ЖАРГОНСКИОТ ИЗРАЗ НА МЛАДИТЕ ВО ИТАЛИЈА

Vesna Kocева, Nadica Negrievska

SEMANTIC EXPRESSIONS IN THE YOUTH SPEECH IN ITALY 51

Ивана Котева, Махмут Челик

ВЕШНИЦИ И СПИСАНИЈА НА ТУРСКИ ЈАЗИК ОД
МАКЕДОНСКОТО ПОДНЕБЈЕ

Ivana Koteva, Mahmut Chelik

NEWSPAPERS AND MAGAZINES IN TURKISH LANGUAGE
FROM THE MACEDONIAN REGION 65

Весна Коцева

КАРАКТЕРИСТИКИ И ФУНКЦИИ НА ГОВОРОТ НА
МЛАДИТЕ ВО ИТАЛИЈА

Vesna Kocева

CHARACTERISTICS AND FUNCTIONS OF
THE YOUTH SPEECH IN ITALY 75

Марија Леонтиќ, Деспина Минова
ГОВОРНИОТ ЧИН ОДБИВАЊЕ НА ПОКАНА КАЈ
СТУДЕНТИТЕ ОД ГРУПАТА ЗА ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
Marija Leontik, Despina Minova
THE SPEECH ACT REFUSING AN INVITATION OF STUDENTS AT
THE DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATUR..... 87

Јазикот во политиката

Викторија Саздова, Билјана Ивановска
ЗБОРОВНАТА ГРУПА ИМЕНКИ СО ЕМОЦИОНАЛЕН ПРИЗНАК
ВО ТЕКСТОВИ ОД ОБЛАСТА НА ПОЛИТИКАТА
Viktorija Sazdova, Biljana Ivanovska
WORD CLASS OF NOUNS WITH EMOTIONAL FEATURE
IN POLITICAL TEXTS 99

Дејан Маролов, Страшко Стојановски
ПРИДАВКАТА „МАКЕДОНСКИ“ ВО ДОГОВОРИТЕ СО
БУГАРИЈА (2017 ГОД.) И СО ГРЦИЈА (2018 ГОД.)
Dejan Marolov, Strashko Stojanovski
THE ADJECTIVE “MACEDONIAN” IN THE AGREEMENTS
WITH BULGARIA FROM (2017) AND GREECE (2018) 107

Терминологија и преведување

Светлана Јакимовска
ОСВРТ КОН МАКЕДОНСКАТА ТЕРМИНОЛОГИЈА
Svetlana Jakimovska
MACEDONIAN TERMINOLOGY REVIEW..... 117

Луција Видеска
ЗА ПРЕВОДОТ НА АНТРОПОНИМИТЕ, ТОПОНИМИТЕ И
ТИТУЛИТЕ ВО СЕРИЈАТА „ИГРА НА ТРОНОВИ“
Lucija Videska
TRANSLATION OF ANTHROPONYMS, TOPONYMS AND
TITLES IN THE TV SERIES “GAME OF THRONES” 129

Книжевност и фолклор

Бојана Самарџиева, Ана Витанова-Рингачева
ВЕРУВАЊАТА ВО БОЛЕСТИ И ОБРЕДНАТА ПРАКТИКА ЗА
НИВНО ЛЕКУВАЊЕ ВО ТИКВЕШКИОТ РЕГИОН
Bojana Samardzieva, Ana Vitanova-Ringacheva
BELIEFS IN DISEASES AND RITUAL PRACTICE FOR
THEIR TREATMENT IN THE TIKVESH REGION 143

Ева Ѓорѓиевска, Јована Караниќиќ-Јосимовска ДАНТЕ ВО КОНТЕКСТ НА СВЕТСКАТА КЛАСИЧНА ЛИТЕРАТУРА Eva Gjorgjievska, Jovana Karanikikj-Josimovska DANTE IN CONTEXT OF WORLD CLASSIC(AL) LITERATURE.....	155
Marija Krsteva, Dragan Donev, Natalija Pop Zarieva LITERATURE REVIEW ON LIFE-WRITING GENRE BLENDING	163
Natalija Pop Zarieva, Kristina Kostova, Marija Krsteva BLOOD AND SEXUALITY IN STOKER’S DRACULA.....	171
<i>Методика на наставата по странски јазик</i>	
Natka Jankova Alagjovska, Saska Jovanovska INTERCULTURAL COMMUNICATION COGNITION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHERS IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA AND BULGARIA.....	183
Vesna Prodanovska-Poposka LANGUAGE LEARNING STRATEGIES TO LEARNERS OF ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN HIGHER EDUCATION.....	195
Марија Тодорова, Весна Продановска-Попоска СТРАТЕГИИ ПРИ УСВОЈУВАЊЕ НА ШПАНСКИ ЈАЗИК (J3) КАЈ СТУДЕНТИ СО АНГЛИСКИ ЈАЗИК (J2) Marija Todorova, Vesna Prodanovska-Poposka LANGUAGE LEARNING STRATEGIES FOR ACQUISITION OF SPANISH AS L3 TO STUDENTS- LEARNERS OF ENGLISH AS L2.....	205

ПРИДАВКАТА „МАКЕДОНСКИ“ ВО ДОГОВОРИТЕ СО БУГАРИЈА (2017 ГОД.) И СО ГРЦИЈА (2018 ГОД.)

Дејан Маролов¹, Страшко Стојановски²

¹ Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“
dejan.marolov@ugd.edu.mk

² Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“
strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Апстракт: Од создавањето на независна Република Македонија, па сè до денес, младата република се соочи со уникатни проблеми со своите соседи. Со цел за нивно решавање, а под заканата за непризнавање и за ставање вето на евро-интегративните процеси беа потпишани повеќе договори¹. Овој труд ја анализира (не)дозволеноста на употребата на терминот „македонски“ согласно со последните потпишани договори со Р Бугарија од 2017 год. како и со Р Грција од 2018 год. Иако излегуваат надвор од вообичаената меѓународна пракса, токму овие договори на еден или на друг начин регулираат културно-историско идентитетски прашања, а нашата цел ќе биде нивна анализа во делот на придавката „македонски“. Имено, станува збор за релативно нови договори за кои во науката сè уште нема доволно литература и анализа. Токму давањето на скромн придонес во оваа насока е задача на овој труд. Анализата на договорите во овој дел покажува дека при примената на договорите, субјектите си земаа за право да дефинираат кога и во каков контекст може да се употребува придавката „македонски“.

Клучни зборови: *македонски, македонски јазик, договор со Бугарија, договор од Преспан, идентитетски прашања*

¹ за повеќе види Маролов и Митев, 2016.

THE ADJECTIVE “MACEDONIAN“ IN THE AGREEMENTS WITH BULGARIA FROM (2017) AND GREECE (2018)

Strasko Stojanovski¹, Dejan Marolov²

¹Faculty of Law, Goce Delcev University, Stip
dejan.marolov@ugd.edu.mk

²Faculty of Law, Goce Delcev University, Stip
strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Abstract: Since the creation of the independent Republic of Macedonia until today, the state has faced unique problems with its neighbors. In order to resolve them, under the threat of non-recognition and putting veto in the Euro-integration processes, several agreements were signed. This paper analyzes the (none) permissibility of the use of the term “Macedonian” in accordance with the last signed agreements with the Republic of Bulgaria from 2017 as well as with the Republic of Greece from 2018. Although out of the ordinary international practice, these agreements regulate in one way or another cultural-historical identity issues and our goal will be their analysis in the part of the use of the term “Macedonian”. Namely, these are relatively new agreements for which there is not enough scientific literature and analysis. Making a modest contribution in this direction is the task of this paper. The analysis in this section shows that during the implementation of these agreements the subjects took for granted the right to define when and in what context the adjective “Macedonian” can be used.

Keywords: *Macedonian, Macedonian language, agreement with Bulgaria, Prespa Agreement, identity issues*

Вовед

Овој труд ја анализира придавката „македонски“ од аспект на нејзиното третирање во договорите со Република Бугарија од 2017 год. и со Република Грција од 2018 год. Согласно претходново, овој труд е сочинет од два дела во кои се прави соодветна анализа на (не)дозволеноста за употребата на придавката „македонски“ во двата договора соодветно. Така, во првиот дел се анализира договорот со Бугарија во делот на терминот „македонски јазик“ додека во вториот дел пак, анализата се прави на термините „македонски јазик“, „македонски“ општо како и „македонско/државјанин на Република Северна Македонија“ како термин во однос на државјанството.

Од претходново станува јасно дека самиот факт што предмет на договарање се термини кои покрај во државни, навлегуваат и во културно-историски идентитетски прашања, јасно говори дека овие договори излегуваат надвор од вообичаената меѓународна пракса, земајќи за право да дефинираат кога и во каков контекст може да се употребува придавката „македонски“.

Станува збор за актуелна тема околу која има многубројни дебати, главно на политички емисии, но истовремено и тема која сè уште не е обработена на научно ниво до степен на кој би требало да биде, па оттука давањето на скроман придонес во оваа насока е задача на овој труд. Во спротивно, разните толкувања и последици околу употребата на терминот „македонски“ доправа ќе предизвикуваат полемики.

Придавката „македонски“ во договорот со Бугарија

Договорот помеѓу Република Македонија и Република Бугарија беше потпишан во 2017 год². Станува збор за билатерален договор потпишан од премиерите на двете држави³. Целосниот и официјален наслов на договорот гласи „Договор за пријателство, добрососедство и соработка меѓу Република Македонија и Република Бугарија“. Станува збор за меѓународен правен акт кој е релативно краток и е сочинет од 14 члена. Договорот регулира повеќе области во меѓусебните односи и предвидува идна соработка помеѓу двете страни како политичка и меѓународна соработка, соработка на локално ниво, економска соработка, туристичка, царинска, инфраструктурна, културна, образовна и друг вид соработка.

Сепак, она што е конкретен предмет на интерес на овој труд, е анализа на употребата на терминот „македонски“ во конкретниот договор. Така, во однос на овој термин, договорот дава определена дефиниција, иако тоа го прави на еден прилично посреден и прикриен начин. Така, терминот „македонски“ за прв и единствен пат, во договорот се употребува во неговите завршни одредби, односно веднаш по член 14 став (1). Поточно, во овој дел се наведува местото и датумот на потпишување, јазикот на потпишување и се потенцира дека договорот има два оригинални примерока кои имаат еднаква важност. Конкретно во однос на јазикот на потпишување, се наведува дека договорот е потпишан на македонски јазик, согласно со Уставот на Република Македонија и на бугарски јазик, согласно со Уставот на Република Бугарија. Она што е интересно во претходново, де-факто компромисно решение е тоа што при спомнувањето на „македонски јазик“ бугарската страна инсистирала да стои објаснувањето дека тоа е согласно со Уставот на Република Македонија. Сепак, заради запазување на принципот на формално-правна еднаквост на договорните страни, истата формулација е употребена и при спомнувањето на бугарскиот јазик. Станува збор за компромисна одредба според која Република Бугарија ја задржува својата позиција во однос на непостоењето на македонски јазик зашто на овој начин таа само признава Устав на држава која веќе ја има признаено, а чиј устав наведува дека во таа држава службен јазик е македонскиот јазик. Од друга страна пак, ваквата формулација може да биде толкувана и како признавање на македонскиот

² Поточно на 1 август, на ден пред македонскиот национален празник Илинден.

³ Станува збор за Зоран Заев од македонска страна и Бојко Борисов од бугарска страна.

јазик. Како и да е, токму оваа формулација „македонски јазик, согласно Уставот на Република Македонија“ сега се наметнува како барање од официјална Софија во однос на именувањето на македонскиот јазик во рамките на ЕУ. Имено, официјална Софија сега бара употреба на целата фраза „македонски јазик на Република Северна⁴ Македонија“ наместо едноставно употреба на „македонски јазик“ (Dimeska, 2021). Сепак ова барање е проблематично заради фактот што овој договор е билатерален и не може така едноставно да биде пресликан во мултилатералата, особено зашто дадената согласност на Република Македонија за тоа нејзиниот официјален јазик да биде именуван на начин како што е именуван во договорот со Бугарија е дадена билатерално и исклучиво кон Бугарија за потребите на нивните меѓусебни односи.

Употребата на придавката „македонски“ согласно со Договорот од Преспа

Официјалното име на Договорот од Преспа гласи „Конечна спогодба за решавање на разликите опишани во Резолуциите 817 (1993) и 845 (1993) на Советот за безбедност на Обединетите нации, за престанување на важноста на привремената спогодба од 1995 г. и за воспоставување на стратешко партнерство меѓу страните“. Од претходново се гледа дека договорот има премногу долг и дескриптивен наслов. Станува збор за договор склучен под покровителство на ООН во 2018 год⁵. Договорот е сочинет од 20 члена и е прилично пообеман од договорот со Бугарија. Со него се пропишува решавање на таканаречениот проблем со името, но и државјанство, јазикот, симболите итн. Сепак покрај ова, со договорот се пропишува и серија на идни соработки помеѓу двете страни во разни сфери како економија, земјоделство, енергија, животна средина, политички односи, туризам, инфраструктура и сл.

Сепак, за потребите на овој труд ние ќе се задржиме на решенијата понудени во овој договор во однос на употребата на придавката „македонски“. Така, со цел да се надоврземе на анализата направена во Договорот со Бугарија, би започнале со анализа на терминот „македонски јазик“ овој пат согласно со договорот од Преспа. Така, терминот „македонски јазик“ за прв пат се споменува во Договорот од Преспа во член 1 став 3 (в) во кој е наведено дека „Официјалниот јазик на Втората страна ќе биде „македонски јазик“ како што е признаено на Третата конференција на ОН за стандардизација на географските имиња, одржана во Атина во 1977 г. и како што е опишано во член 7, став (3) и став (4) од оваа спогодба.“ Од претходново е јасно даденото признание од страна на Грција за македонски јазик заради фактот што истото веќе било дадено уште во далечната 1977 год. за време на конференцијата на ОН одржана токму во

⁴ Заради промената на името Република Македонија во Република Северна Македонија согласно уставните амандмани наметнати како обврска од Договорот од Преспа.

⁵ Потпишан од министрите за надворешни работи Никола Димитров и Никос Косијас

Атина. Сепак забележливо е дека постои и упатувачка одредба која мора да се анализира земајќи ги предвид и став (3) и став (4) од членот 7 на Договорот од Преспа. Токму став (4) е појаснувачки во оваа насока согласно со кој Република Македонија⁶ практично изјавува дека македонскиот јазик е дел од групата на јужнословенски јазици и на ниту еден начин не е поврзан со античката елинска цивилизација или регионот на северна Грција⁷. На овој начин можеме да констатираме дека употребата на терминот „македонски јазик“ не е спорна согласно со Договорот од Преспа сè додека истата се употребува во контекст на јазикот како дел од јужнословенските јазици кој притоа на никаков начин не е поврзан со Античка Грција (па можеме да кажеме и со Егејска Македонија).

Од друга страна пак, треба да потенцираме дека терминот „македонски“ не се употребува само во однос на јазикот. Така, истиов термин се употребува и генерално како што тоа е објаснето согласно со членот 7. Така согласно со член 7 став (3) терминот „македонски“ се однесува на јазикот, народот со неговите одлики, со својата историја, култура и наследство на територијата на Република Македонија. Меѓутоа ако се анализира и став (2) од истиот член, ќе се дојде до заклучок дека терминот „македонски“ е дозволен за употреба и од страна на Република Грција и тоа без ограничувањата кои важат за Република Македонија⁸. Така за разлика од РМ која може да го употребува овој термин за народот кој живее исклучиво на нејзината територија, РГ може да го употребува овој термин за областа и народот од територијата во северна Грција, но претходново воопшто не се ограничува само на конкретна територија и дополнително се наведува дека кога грчката страна го употребува терминот „македонски“ тој во себе го има значењето на континуитетот на елинската цивилизација, историја и наследство од антиката до денес.

Конечно, со член 1 став 3 (г) практично се забранува употреба на придавката „македонски“ за било каков службен орган и други јавни институции во Република Македонија. Наместо тоа, секој јавен орган мора да е именуван согласно со новото име „на Република Северна Македонија“ или скратено на „Северна Македонија“. Претходново значи дека ќе биде неминовно преименувањето на пр. на Македонска радио-телевизија во Радиотелевизија на Република Северна Македонија или некоја друга варијанта како Национална телевизија, понатаму Македонската академија на науките и уметностите во Академија на науките и уметностите на Северна Македонија, во Национална академија и сл. Потенцираме дека не постојат вакви реципрочни обврски за Република Грција. Сепак во однос на приватни ентитети кои не се основани со закон и не добиваат финансиска поддршка од државата како и во однос на

⁶ Односно втората страна или Република Северна Македонија, согласно терминологијата на договорот

⁷ Практично регионот на Егејска Македонија

⁸ Кој гласи вака „Во однос на Првата страна, овие термини ја означуваат не само областа и народот во северниот регион на Првата страна, туку и нивните одлики, како и елинската цивилизација, историја, култура и наследството на тој регион од антиката до денешен ден.“

активности, а во согласност со член 7, употребата на придавката „македонски“ ќе биде возможно и во согласност со Договорот од Преспа. Претходново ќе влијае и врз промена на имињата на политичките партии во Република Македонија имајќи го предвид фактот дека истите добиваат финансиска поддршка од страна на државата врз база на бројот на освени гласови⁹.

Конечно, Договорот од Преспа со член 1, став 3 (б) регулира дека во однос на државјанството може да се користи терминот „македонско“, но на таков начин што овој термин не може да стои самостојно и секогаш е дел од сложената фраза „македонско/граѓанин на Република Северна Македонија“. Секако дека и ова е едно од компромисните решенија кое до определен степен овозможува толкување дека употребата на терминот „македонско“ за означување на државјанството евозможен, но пак од друга страна тој секогаш мора да е придружен со „граѓанин на Република Северна Македонија“.

Заклучок

Можеме да заклучиме дека употребата на придавката „македонски“ во однос на именувањето на јазикот е предмет на третирање во двата анализирани договори. Во договорот со Бугарија тоа се прави на еден затскриен начин сместувајќи ја компромисната одредба во завршните одредби, додека ситуацијата е малку појасна во договорот од Преспа. Во договорот со Бугарија, македонскиот јазик се именува како македонски, но со задолжителното дообјаснување дека тоа е според Уставот на Република Македонија¹⁰. Во договорот од Преспа пак, македонскиот јазик јасно се именува како македонски јазик, но со објаснувањето дека станува збор за дел од јужнословенските јазици кој на никаков начин не е поврзан со античкото македонско наследство и цивилизација.

Во однос на останата употреба на терминот „македонски“ во Договорот од Преспа пак, можеме да кажеме дека истата се дозволува, но со конкретно територијално и временско ограничување. Претходново воопшто не е реципрочно со обврските на Република Грција во овој дел, бидејќи таа практично нема територијално, ниту временско ограничување при употребата на овој термин. Треба да се истакне дека придавката „македонски“ практично во целост се забранува за употреба за именување на било каква јавна институција или државен орган во рамките на РМ.

Сè на сè, станува збор за нетипични решенија за кои е тешко да се најдат слични примери во меѓународната пракса и во меѓународните односи. Воедно можеме да констатираме дека, за жал, тие со сигурност не се најдемократски и европски решенија.

⁹ Види Закон за финансирање на политичките партии, 2013.

¹⁰ Подоцна Уставот на Република Северна Македонија

Користена литература:

1. Димеска, Ф. (2021) Бугарското МНР за РСЕ кажа што точно бара Софија. Радио Слободна Европа. <https://www.slobodnaevropa.mk/a/%D0%B1%D1%83%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BC%D0%BD%D1%80-%D1%88%D1%82%D0%BE-%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%98%D0%B0/30964760.html>.
2. *Договор за пријателство, добрососедство и соработка меѓу Република Македонија и Република Бугарија, 2017.*
3. Конечна спогодба за решавање на разликите опишани во Резолуциите 817 (1993) и 845 (1993) на Советот за безбедност на Обединетите нации, за престанување на важноста на привремената спогодба од 1995 г. и за воспоставување на стратешко партнерство меѓу страните, 2018.
4. Маролов, Д., & Митев, О. (2016) Создавањето на независна Република Македонија. Центар за правни и политички истражувања, Универзитет „Гоце Делчев“.
5. Времена спогодба, 1995.
6. Заедничка декларација, 1999.
7. Закон за финансирање на политичките партии, 2013.
8. Устав на Република Македонија, 1991.

